

[View the original article](#)

فراتر از خبر

حملات اوکراین چگونه تاکسیرانی، خرید و کسب‌وکار را در روسیه و فراتر از آن مختل کرد

ری فرلونگ کارنت تایم راديو اروپای آزاد/راديو آزادی

۲۳/مهر/۱۴۰۵

بلند شدن دود از مرکز دادۀ یاندکس در ساسووو پس از حملۀ پهپادی اوکراین در روز هشتم اکتبر

گزارش‌ها حاکی است که تعمیر سه مرکز دادۀ شرکت روسی «یاندکس» که هدف حملات پهپادی اوکراین قرار گرفتند، ماه‌ها زمان خواهد برد. این حملات اختلال گسترده‌ای در زندگی روزمره در روسیه و دیگر کشورهایی که این شرکت فناوری عظیم در آن‌ها فعالیت دارد ایجاد کرده است.

شرکت‌های بزرگی که از خدمات رایانش ابری یاندکس استفاده می‌کنند، از زنجیره‌های خرده‌فروشی مواد غذایی «مگنیت» و «لنتا» گرفته تا شبکه‌ی فروشگاه‌های مد «لامودا»، تحت تأثیر قرار گرفتند. برخی از کسانی هم که در سایت دوستیابی «توینبی» به دنبال رابطه‌ی جنسی یا عاشقانه بودند، ناکام ماندند. دیگران نتوانستند با اپلیکیشن تاکسی «یاندکس گو» سفر کنند یا به پول خود در «یاندکس پی» دسترسی پیدا

کنند؛ روزانه ده‌ها میلیون روس از هر دو سرویس استفاده می‌کنند. سرویس ایمیل یاندکس نیز دچار اختلال شد.

اگرچه تا ۱۲ اکتبر شماری از خدمات کلیدی دوباره راه‌اندازی شدند، حملات یادشده یک آسیب‌پذیری را آشکار کرد که فعالان صنعت فناوری اکنون برای رفع آن در تقلا هستند.

دمیتری پسکوف، سخنگوی کاخ کرملین، روز ۱۳ اکتبر به خبرنگاران گفت یاندکس «با مشکلاتی روبه‌روست و البته دولت در حال بررسی این موضوع است». او افزود یاندکس «اقدامات فوری برای رفع پیامدهای حمله» را در دست دارد.

ولودیمیر زلنسکی، رئیس‌جمهور اوکراین، گفته است حملات به سه مرکز یاندکس پاسخی به حملات روسیه به مراکز اوکراینی بوده که اینترنت و خدمات تلفن همراه را در اوکراین مختل کرده بود.

یاندکس را اغلب «گوگل روسیه» می‌نامند، هرچند این شرکت در سال ۲۰۲۴ در چارچوب تقسیم دارایی‌هایش، موتور جست‌وجوی خود را فروخت و خدمات دیگری مانند سفر اشتراکی و تحویل غذا ارائه می‌دهد که گوگل ارائه نمی‌کند.

بنا بر گزارش سال ۲۰۲۵ این شرکت، یاندکس پنج مرکز داده در روسیه دارد. سه مرکز اصلی همان‌هایی هستند که هدف حمله قرار گرفته‌اند: ساسووو، کالوگا و ولادیمیر. افزون بر این، مراکز داده کوچک‌تری در میتیشی و ایوانتیئوکا، هر دو در منطقه مسکو، وجود دارد. یاندکس در سال ۲۰۲۵ دومین مرکز داده را در ولادیمیر افتتاح کرد که برخی گزارش‌های رسانه‌ای آن را جداگانه شمرده‌اند و مجموع کشوری را به شش مرکز رسانده‌اند.

سرهی پترنکو، مدیر پیشین یاندکس در اوکراین، به «کارت تایم» گفت: «حدود ۸۰ درصد مراکز داده روسیه در مسکو و منطقه پیرامون آن قرار دارند. بنابراین طبیعتاً حملات در آن‌جا ادامه خواهد یافت و به‌طور طبیعی خسارت‌های روزافزونی به بار خواهد آورد».

او افزود: یاندکس «نیمی از ظرفیت خود یا بیشتر» را از دست داده و «نمی‌تواند با همان کارکرد قبلی به فعالیت ادامه دهد».

دیگر کارشناسان یادآور شدند که مراکز داده روسیه نسبت به اوکراین متمرکزتر است و به همین دلیل آسیب‌پذیرتر.

نیکولای میتروخین، پژوهشگر مرکز مطالعات اروپای شرقی دانشگاه برمن، در شبکه‌های اجتماعی نوشت که ۹۵ درصد مراکز داده روسیه در برد پهبادهای اوکراینی قرار دارند.

او افزود کی‌یف «قابلیت بازگرداندن روسیه به دوره آنالوگ» را دارد.

زنی در حال عبور از کنار یک تاکسی «یاندکس گو» در مسکو

یاندکس پس از دو حمله نخست در بیانیه‌ای اعلام کرد: «مراکز داده، قلب آهنین یاندکس هستند». در این بیانیه آمده بود: «میلیون‌ها کاربر وضعیت ترافیک را بررسی کرده و مسیر خود را برنامه‌ریزی می‌کنند، موسیقی گوش می‌دهند، فیلم تماشا می‌کنند، خواروبار سفارش می‌دهند و پاسخ پرسش‌هایشان را می‌گیرند. فناوری ما به صدها هزار شرکت در اداره کسب‌وکارشان کمک می‌کند».

یاندکس افزود کارکنانش «شبانه‌روز کار می‌کنند» تا اوضاع به روال عادی بازگردد. رسانه‌های روسی گزارش دادند که این کار ممکن است ماه‌ها طول بکشد، چرا که تحریم‌های غرب تأمین برخی مواد و تجهیزات مورد نیاز را محدود کرده است.

الدار مرتازین، تحلیلگر «موبایل ریسرچ گروپ»، به رسانه آنلاین مستقل «فونتانکا» گفت: «در چند روز گذشته قیمت سرورها و تجهیزات پردازش داده در روسیه ۱۰ تا ۱۵ درصد افزایش یافته است».

مراکز آسیب‌دیده شامل محل استقرار سه ابررایانه یاندکس با نام‌های «چروونکیس»، «لیاپونوف» و «گالوشکین» هستند، هرچند این شرکت اعلام نکرد آیا آن‌ها آسیب دیده‌اند یا نه.

فراتر از روسیه

یاندکس بازیگری بین‌المللی است که سال گذشته از درآمد جهانی حدود ۱۱ میلیارد دلاری خود خبر داد و دفاتری در چند کشور شوروی سابق و خدمات سفر اینترنتی در دیگر نقاط اروپا و آفریقا دارد. به نظر می‌رسد برخی از این خدمات پس از حملات اوکراین دچار اختلال شده‌اند.

کاهش ترافیک یاندکس در پی حملات اوکراین

حملات اوکراین به مراکز داده یاندکس، به گفته پایش‌های کلادفلر، با افت شدید ترافیک خودکار شبکه این شرکت همزمان بود.

Chart: RFE/RL Graphics • Source: Cloudflare Radar

برای مثال، در مولداوی، «یاندکس گو» حدود ۶۰ درصد بازار تاکسی را در اختیار دارد. در ۱۲ و ۱۳ اکتبر، این شرکت به کاربران اطلاع داد که با مشکلات فنی روبه‌روست، بدون این‌که علت آن را ذکر کند.

این مشکلات در حالی پیش آمد که شرکت درگیر یک نزاع حقوقی هم بر سر امتناعش از افشای اطلاعات رانندگان استفاده‌کننده از اپلیکیشن تاکسی بود.

اسناد دادگاه که سرویس مولداوی رادیو اروپای آزاد/رادیو آزادی به دست آورده، نشان می‌دهد که این پرونده حدود هفت میلیون و ۸۰۰ هزار دلار درآمد را شامل می‌شود که ظاهراً بدون مالیات و پیش از خروج از کشور، مستقیماً به بانک‌هایی در دوی و قزاقستان منتقل شده است.

تأخیر و دشواری برای رانندگان و مسافران در قزاقستان نیز گزارش شد و نگرانی‌های گسترده‌تری را درباره وابستگی این کشور به زیرساخت دیجیتال روسیه و آسیب‌پذیری بالقوه خدمات ضروری در برابر اختلال‌های ناشی از جنگ برانگیخت.

مشکلات مشابهی در ارمنستان و بلاروس نیز گزارش شد و یاندکس در صربستان به سرویس بالکان رادیو اروپای آزاد/رادیو آزادی گفت اپلیکیشن تاکسی‌اش در آن‌جا «ممکن است در حال حاضر با مشکلاتی روبه‌رو باشد».

سارکیس داربینیان، فعال حقوق دیجیتال، به «کارت تایم» گفت: «این درسی است برای کشورهای مانند قزاقستان و ارمنستان که برای خدمات تاکسی و نقشه به‌شدت به یاندکس وابسته‌اند».

او افزود: «برای یاندکس این یعنی توسعه‌ای در کار نخواهد بود. برعکس، حوزه نفوذش کوچک‌تر خواهد شد و کاربران خارجی از خدماتی که نتوانستند به آن‌ها اتکا کنند روی برخوانند گردانند».

ری فرلونغ

ری فرلونغ، خبرنگار ارشد بین‌المللی رادیو اروپای آزاد/رادیو آزادی است. او از سال ۲۰۱۴ برای این شبکه در حوزه بالکان، قزاقستان، گرجستان و مناطق دیگر گزارش داده است. پیش از آن، ۱۷ سال در بی‌بی‌سی کار کرده و به عنوان خبرنگار خارجی در پراگ و برلین فعالیت داشته است، همچنین به عنوان گزارشگر بین‌المللی سیار در سراسر اروپا و شوروی سابق کار کرده است.

این مطلب بخشی از:

گزیده‌هایی از رادیو آزادی

تهاجم روسیه به اوکراین

فراتر از خبر

بایگانی

جهان

© ۲۰۲۶ تمام حقوق این وبسایت، بر اساس مقررات کپی‌رایت، برای رادیو فردا محفوظ است.